

Read the full book on: [10.1787/reg_cit_glance-2018-en](https://doi.org/10.1787/reg_cit_glance-2018-en)

OECD Reģionu un pilsētu apskats 2018

Kopsavilkums latviski

Ekonomiskā atveseļošanās no globālās finanšu krīzes ir sakritusi ar pazīmēm, kas liecina par valstu ekonomisko atšķirību samazināšanos. 2000. līdz 2007. gada laikposmā, reģionālās atšķirības valstu iekšienē palielinājās. Tajā pašā laikā valstis ar zemu ienākumu līmeni ekonomikas ziņā strauji attīstījās. Tā rezultātā globālās finanšu krīzes sākumā izveidojās situācija, kad atšķirības valstu iekšienē pārsniedza atšķirības starp valstīm. Kopš 2011. gada šī tendence ir mainījusies, atšķirībām valstu iekšienē it īpaši dažos pēdējos gados ievērojami samazinoties. Vispirms pārmaiņas notika valstīs ārpus Eiropas, tikai pavisam nesen sasniedzot Eiropu, kur ekonomikas atveseļošanās bija aizkavējusies. Neraugoties uz šiem apsveicamajiem uzlabojumiem, reģionālās atšķirības vairākos aspektos tomēr saglabājas lielas.

Šo dažādo posmu laikā, pilsētas un metropoļu teritorijas – pēdējās ir pilsētu aglomerācijas, kurās ir ne mazāk kā 500 000 iedzīvotāju –, joprojām bija ļoti pievilcīgas vietas gan uzņēmējiem, gan iedzīvotājiem. Kopš 2000. gada iedzīvotāju skaits metropoļu teritorijās ir palielinājies par 0,75 %, un pašreiz tās veido apmēram 60 % no nacionālā IKP. Ir arī tāda tendence, ka tajās ir lielāks migrantu īpatsvars un lielāka inovāciju un uzņēmumu veidošanas pakāpe.

Lai gan vēl nesen mēs piedzīvojām to, ka atšķirības starp reģioniem samazinājās, daudzas vietas, kas jau 2000. gadā bija atpalikušas, joprojām pūlas sasniegt savas valsts plaukstošākos reģionus. Piemēram, dotās OECD valsts visproduktīvākais reģions vidēji ir divreiz produktīvāks nekā visneproduktīvākais šīs valsts reģions, un atšķirības darba iespēju ziņā joprojām ir ievērojamas. Vēl viena problēma ir tā, ka, reģionālajam un vietējam līmenim ieguldot mazāk līdzekļu nekā iepriekš, spēja saglabāt labu infrastruktūru un sabiedriskos pakalpojumus, visticamāk, daudzos reģionos kļūst arvien sarežģītāka.

Šajā ziņojumā sniegts visaptverošs novērtējums par to, kā reģioni un pilsētas cenšas veidot spēcīgāku ekonomiku, uzlabot iedzīvotāju dzīves kvalitāti un veicināt iekļaujošu sabiedrību. Tajā piedāvāts salīdzinošs ieskats telpiskās produktivitātes, ekonomiskās izaugsmes, uzņēmējdarbības un labklājības tendencēs OECD reģionos un pilsētās un atsevišķās trešajās valstīs. Tajā īpaši uzsvērta telpiskā nevienlīdzība, piemēram, ienākumu un iespēju atšķirības, migrantu integrācija OECD reģionos, kā arī dažādu labklājības aspektu atšķirības starp dzimumiem reģionālajā līmenī.

Galvenie konstatējumi

Reģionu ekonomiskās atšķirības OECD valstīs beidzot ir sākušas mazināties, taču tās saglabājas augstā līmenī

Ekonomiskās atšķirības starp reģioniem valstu iekšienē beidzot ir sākušas samazināties. Tomēr tās saglabājas salīdzinoši augstā līmenī, un dažādās valstīs ir atšķirīgas tendences. Kopš 2000. gada pusē OECD valstu ekonomiskās atšķirības starp reģioniem ir palikušas stabilā līmenī vai samazinājušās, bet otrajā pusē valstu ir turpinājušas palielināties. Piemēram, Čīlē, Meksikā un Jaunzēlandē ekonomiskās atšķirības ir būtiski samazinājušās. Savukārt atšķirības valstīs, kuras pasaules finanšu krīze ietekmēja

vissmagāk (piemēram, Dienvideiropā vai Īrijā), ir palielinājušās, lai gan pēdējo gadu laikā ir novērojamas atšķirību samazināšanās pazīmes.

Nesenajā OECD darbā ir identificēti virzītājspēki, kas ir pamatā savstarpēji kontrastējošām tendencēm saistībā ar telpisko produktivitāti valstu iekšienē. Vidēji reģioni ar izteiktāku specializāciju tirgū pieprasītās nozarēs, kas nozīmē lielāku iespēju saskarties ar starptautisko konkurenci, vai tādi, kuri atrodas pilsētas tuvumā, straujāk pietuvojās savas valsts attīstītāko reģionu līmenim. Piemēram, kopš 2010. gada pilsētai tuvu esošos lauku reģionos atšķirības produktivitātes ziņā ar pilsētu reģioniem ir samazinājušās par 3 procentpunktiem.

Turklāt pilsētu reģioni pēdējās divās desmitgadēs ir vēl vairāk palielinājuši savu ekonomisko nozīmi. Jo pilsētās uzņēmējdarbības un inovācijas centru, izveidotu uzņēmumu un jaunu uzņēmumu radīto darbavietu skaits ir par vairāk nekā 60 % lielāks.

Daudzi dzīves kvalitātes aspekti ir uzlabojušies gandrīz visur, bet ienākumu gūšanas un darba iespējas joprojām ir koncentrētas lielās pilsētās un dažos reģionos

Vairumā reģionu kopš 2000. gada ir uzlabojušies vairāki labklājības rādītāji, veicinot reģionālo atšķirību mazināšanos. It īpaši tas attiecas uz izglītības līmeni, paredzamo dzīves ilgumu un drošību. Tomēr tādi materiālie aspekti kā darbavietu skaits un ienākumu apmērs visur nav uzlabojušies. Dažos reģionos darba atrašana joprojām ir ievērojami sarežģītāka. Tas it īpaši skar jaunus pieaugušos, jo dažos reģionos, piemēram, Epīrā (Grieķija) un Kalabrijā (Itālija), jauniešu bezdarba līmenis joprojām pārsniedz 50 %.

Problēmas darba tirgū tieši ietekmē ienākumu gūšanas iespējas. Metropoļu teritorijās dzīvojošo cilvēku ienākumu līmenis ir par 21 % augstāks nekā cilvēkiem, kas dzīvo citur; lai gan lielākās aglomerācijās arī cenu līmenim, it īpaši mājokļu cenām, ir tendence būt augstākām. Piemēram, kamēr vidēji mājtsaimniecības par mājokli tērē 20 % savu ienākumu, izdevumi par mājokli var sasniegt arī gandrīz 40 %, kā tas ir Oslo (Norvēģija).

Lai nodrošinātu iekļaujošu izaugsmi, ir jāsamazina nevienlīdzība visos teritoriālajos mērogos

Atšķirības pastāv ne tikai starp reģioniem un pilsētām, bet arī visos reģionos un pilsētās. Liela nevienlīdzība var liegt cilvēkiem iespēju atrast darbu un līdz ar to gūt labumu no ekonomikas izaugsmes, kas tādēļ var mazināt ilgtermiņa sociālekonomisko ilgtspējību. Metropoļu teritorijās nevienlīdzība var būt īpaši izteikta kaimiņapkaime līmenī ar vispārtikušajām mājtsaimniecībām, kas īpašās apkaimēs dzīvo izolētāk nekā iedzīvotāji no citām ienākumu grupām. Lai nodrošinātu iekļaujošāku izaugsmi, ir svarīgi, lai visiem cilvēkiem būtu pieejamas iespējas, darbavietas un pakalpojumi. Piemēram, pieeja pakalpojumiem ievērojami mainās pat vienas un tās pašas metropoles teritorijā. Apmēram 87 % iedzīvotāju centrālajās un blīvi apdzīvotās apkaimēs ir pieejamas slimnīcas 30 minūšu brauciena attālumā salīdzinājumā ar tikai 57 % iedzīvotāju tādās pilsētu vietās, kas atrodas tālāk no centra.

Lai veicinātu progresu it visur, ir svarīgi veicināt visu cilvēku līdzdalību ekonomikas izaugsmes attīstīšanā. Lai gan kopš 2000. gada dzimumu atšķirības nodarbinātības jomā ir nedaudz samazinājušās, dažos reģionos Meksikā, Turcijā, Čīlē, Itālijā un Grieķijā sieviešu nodarbinātības līmenis joprojām ir par 20 procentpunktiem zemāks nekā vīriešu nodarbinātības līmenis. Migrantu vidū OECD reģionos sieviešu nodarbinātības līmenis ir par 15 procentpunktiem zemāks nekā vīriešu nodarbinātības līmenis. Ņemot vērā to, ka nevienlīdzība lielākoties rodas vietējā līmenī un ka parasti lielākā izdevumu daļa tiek atvēlēta izglītībai, veselības aizsardzībai un citiem sociālajiem pakalpojumiem, reģionālajām un vietējām pārvaldēm ir nozīmīga loma iekļaujošas izaugsmes veicināšanā.

© OECD

This summary is not an official OECD translation.

Reproduction of this summary is allowed provided the OECD copyright and the title of the original publication are mentioned.

Multilingual summaries are translated excerpts of OECD publications originally published in English and in French.

Read the complete English version on OECD iLibrary!

© OECD (2018), *OECD Regions and Cities at a Glance 2018*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/reg_cit_glance-2018-en